

ANTİBİYOTİKLERE KARŞI DİRENÇ NE DEMEKTİR?

Foto: © Reicher - Fotolia.com

SEVGİLİ OKUYUCULAR,

Kendiniz ya da çocuğunuz mutlaka bir kez antibiyotik kullanmıştı. Antibiyotikler bakteriyel enfeksiyonların tedavisinde kullanılan etkili ilaçlardır ve reçeteye en çok verilen ilaçlar arasındadır.

Antibiyotiklerin kullanımında antibiyotiklere karşı rezistanlık (direnç) gelişebilir. Rezistanlık, bu ilaçların artık bakterilere karşı etki göstermediği anlamına gelir. Bu hasta bilgilendirme metninde direncin nasıl oluştuğu, neden tehlikeli olduğu ve sizin neler yapabileceğinize dair bilgiler yer almaktadır.

► ANTİBİYOTİKLERE KARŞI DİRENÇ NEDİR?

Antibiyotikler bakterileri öldürerek ya da çoğalmalarını ve gelişmelerini baskılayarak yok ederler. (Antibiyotikler hakkında genel bilgileri "Antibiyotiklerle Tedavi" başlıklı hasta bilgilendirme metninde bulabilirsiniz, bkz. arka sayfadaki kutucuk.)

Ancak bakterilerin uyum yetenekleri çok güçlüdür ve hayatta kalma konusunda çok uzadırlar. Çok hızlı ve çok sayıda çoğalırlar. Bu esnada bakterilerin genetik yapısında değişimler meydana gelebilir. Meydana gelen bu değişimlerin bazıları bakterilerin belirli antibiyotiklere karşı direnç kazanmasına neden olur. Ayrıca bazı bakteriler ara sıra genetik yapılarından küçük parçaları birbirlerine aktırırlar. Bu genetik yapı parçaları da bakterilerin antibiyotiklere karşı direnç kazanmalarına yani rezistan olmalarına neden olabilir.

Bu tür değişimler de örneğin bakterilerin bir ilacı daha kendilerine zarar vermeden hücrelerinden gerisin geriye dışarı pompalamalarına neden olabilir. Veya bakteriler bir antibiyotiği belirli savunucu maddeler (antikorlar) aracılığıyla etkisiz hale getirirler. Bazen de bakteriler antibiyotiğin normalde etki ettiği yeri değiştirirler.

► DİRENÇ NEDEN OLUŞUR?

Antibiyotiklere karşı direncin gelişmesinin en önemli nedeni antibiyotiklerin doğru bir şekilde kullanılmamasıdır. Aşağıdaki örnekler direncin gelişmesine neden olur:

- Antibiyotiklerin çok sık kullanılması.
- Antibiyotiklerin hatalı kullanılması, örneğin çok düşük dozda kullanılması.
- Hayvancılıkta antibiyotik kullanımı çok yaygındır ve antibiyotikler tüketilen etlerle birlikte insan vücuduna girerler.

► DİRENCİN YOL AÇTIĞI SONUÇLAR?

Antibiyotikler ne kadar çok kullanılırsa bakterilerin direnç geliştirme ve yayılma riski o kadar yükselir. Özellikle küçük çocuklar, yaşlılar ve/veya kronik hasta olan insanlar için bu durum ciddi sonuçlara yol açabilir:

- Enfeksiyonlar daha uzun sürer.
- Enfeksiyonların tedavisi zorlaşır. Örneğin bugüne kadar başarılı bir şekilde tedavi edilebilen enfeksiyonlar hayati tehlike yaratabilir.
- Bazı enfeksiyonların tedavisi için etkili antibiyotikler artık neredeyse bulunamıyor.
- Enfeksiyona yakalanan insanlar genelde daha fazla yan etkisi olan çok özel antibiyotikler kullanmak zorunda kalıyor.
- Hastaneye yatanların sayısı ve yatma süreleri artıyor
- Hastaların mekansal olarak diğer insanlardan ayrı tutulması daha sık gerekiyor.

► SİZ NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Enfeksiyonlardan kaçınmak önemlidir. Çünkü ne kadar az enfeksiyon meydana gelirse o kadar az antibiyotik kullanılır ve direncin gelişmesi bu şekilde yavaşlatılabilir. Uzmanlar 100 enfeksiyondan 30'unun hijyenik tedbirlerle engellenebileceğini tahmin ediyorlar.

Örnek olarak sizin yapabileceğiniz:

- Ellerinizi su ve sabunla gün içinde birkaç kez ve titiz bir şekilde, 30 saniye boyunca yıkayın.
- Özellikle tuvalet sonrasında ya da çocuk bezi değiştirdikten veya hayvanlarla ve çiğ etle temastan sonra ellerinizin temizliğine özen gösterin.
- Burnunuzu temizlemek için kağıt mendil kullanın ve mendili kullandıktan hemen sonra çöpe atın. Bakteriyi başkalarına bulaştırmamak için mümkünse hemen ardından ellerinizi yıkayın.
- Elinize değil kolunuza öksürün. Böylelikle elleriniz temiz kalır. Öksürürken diğer insanlardan uzak durun.
- Ellerinizi mümkün olduğunca yüzünüzden uzak tutmaya çalışın.

- Çiğ yenilen meyve ve sebzeleri titizlikle yıkayınız. Yemek hazırlarken kesme tahtlarının ve bıçakların deterjan ve suyla yıkanmasına özenle dikkat edin, özellikle de çiğ et kullandıysanız.
- Kapalı mekanlarda havada hastalığa neden olan mikropların sayısı artabilir. Bu nedenle günde birkaç kez birkaç dakikalığına havalandırın.
- Kendinizin ve ailenizin gerekli aşıları yaptırmasına dikkat edin ve yapılması gereken yenileme aşılarını unutmayın.
- Antibiyotikleri doktor nasıl yazdıysa öyle kullanın. Antibiyotikleri düzenli aralıklarla, yeterli dozda ve sürede kullanmak önemlidir.
- Eskimiş ilaçları veya ilaç artıklarını tuvalete atmayınız. Bu çevreye zarar verdiği gibi direncin gelişmesine de neden olabilir. İlaçları genelde normal çöpe atabilirsiniz. Bunu yaparken ilaçları kağıda sarın ki kimse onları çöpten geri almasın. En uygunu ilaçları çöpler toplanmadan hemen önce çöp bidonuna atmaktır.

► DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

İlave Linkler

Konuyla ilgili doğruluğu sınanmış bilgilerden bir seçkiyi "antibiyotiklerle tedavi" kelimesini aratarak aşağıdaki adreste bulabilirsiniz:

www.patienten-information.de

"Antibiyotiklerle Tedavi" başlıklı bilgilendirme metnini aşağıdaki adreste bulabilirsiniz:

www.patienten-information.de/kurzinformation-fuer-patienten

Kaynak

Elinizdeki hasta bilgilendirme metni, güncel bilimsel araştırma sonuçları ve hastaların hastalar için yaptığı tavsiyeler temel alınarak hazırlanmıştır. Yararlanılan kaynakları aşağıdaki adreste bulabilirsiniz:

www.patienten-information.de/kurzinformation-fuer-patienten/antibiotika/quellen

DOI: 10.6101/AZQ/000142

İçerikten sorumlu:

Ärztliches Zentrum für Qualität in der Medizin (ÄZQ)

BÄK ve KBV'nin ortak enstitüsü

Telefon: 030 4005-2500 • Telefaks: 030 4005-2555

E-Posta/Ansprechpartner: mail@patinfo.org

www.patinfo.org

www.aezq.de

Samimi tavsiyelerle